

به نام آن که جان را فکرت آموخت

۱۳۰۰ پرسش برگزیده کنکور تیزهوشان نشم ابتدایی

زیر نظر و با مقدمه دکتر شاکری (شاگردی)

سرشناسه	فرامرزی، شوکت، ۱۳۴۱
عنوان و نام پدیدآور	۱۳۰۰ پرسش برگزیده کنکور تیزهوشان ششم ابتدایی / پدیدآورنده شوکت فرامرزی، مریم فلاح؛ زیر نظر و با مقدمه‌ی شاکری (شاگردی)
مشخصات نشر	تهران: تیزهوشان، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	۳۹۸ص: مصور؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۴۸۳-۳۰-۲
وضعیت فهرست نویسی	فیا
گنوان گسترده	هزار و سیصد پرسش برگزیده کنکور تیزهوشان ششم ابتدایی
موضوع	کودکان تیزهوش - آزمون‌ها
موضوع	آموزش ابتدایی - راهنمای آموزشی
موضوع	آموزش ابتدایی - آزمون‌ها و تمرین‌ها
شناسه افزوده	فلاح، مریم، ۱۳۵۲ -
شناسه افزوده	شاگردی، مهدی، ۱۳۴۰ - ناظر
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۱ هـ. ۴۲۶۸ ف ۲۲ / ۶۰ LB۳۰
رده‌بندی دیوینی	۳۷۲/۰۷۶
شماره کتابشناسی ملی	۲۹۱۶۹۳۲

www.Tizhoushan.ir

واحد آموزش (میرداماد) ۲۲۲ ۲۲۲ ۴۴ - ۰۲۱

دفتر مرکزی ۸۸۹۴۱۴۸۵ - ۶

فکس: ۶۶۹۷۲۸۵۴

تهران - صندوق پستی ۱۶۵۳-۱۶۵۵

مرکز بخش تهران: خیابان انقلاب / خیابان کارگر جنوبی / روبه‌روی پاساژ مهستان / کوچه‌ی سرود / پلاک ۸ / واحد ۱ تلفن: ۶۶۹۶۰۱۷۵

نام کتاب: ۱۳۰۰ پرسش برگزیده‌ی ششم ابتدایی (کنکور تیزهوشان)

پدیدآورندگان: شوکت فرامرزی، مریم فلاح، مهندس ابراهیم رشیدی یکتا، شهناز اسدیان، زوی وطنلی، معصومه کوهی

زیرنظر: دکتر مهدی شاگردی (شاگردی)

ناشر: تیزهوشان

ویراستار ادبی: تیزهوشان

واژه‌نگاری و صفحه‌آرایی: شیرین آرده

شمارگان: ۱۰/۰۰۰

لیتوگرافی / چاپ / صحافی: زرین نقش / حافظ

نوبت چاپ: اول ۹۲-۱۳۹۱ (رحلی) تک رنگ

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

کلیه‌ی حقوق این اثر متعلق به ناشر بوده و هرگونه نسخه‌برداری و تکثیر از کل یا جزء آن براساس قانون نشر مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی پیگرد قانونی دارد.

اگر به شما بگویند: «فرزند شما تیزهوش است» چقدر خوشحال می‌شوید؟ البته شاید خلاف آن، یعنی شنیدن این که شما دارای فرزندى با توانِ هوشی پائین هستید، سبب نگرانی خاطر شما شود! بسیار اتفاق می‌افتد که علائق و عواطفِ مادرانه یا پدرانه‌ی ما، بر واقعیت‌های وجودی فرزندان غالب می‌شود و بدون اطلاع از معیارهای لازم، آنان را افرادی خارق‌العاده به حساب می‌آوریم. و برعکس؛ در مواردی عدم انطباق اعمال و رفتار فرزندانمان با بعضی از انتظارات ذهنی ما که معمولاً جنبه‌ی مقایسه‌ای هم دارد، باعث مشکلاتی برای بچه‌ها می‌شود. بدون شک، داشتن اطلاعاتی هرچند کلی درباره‌ی مقوله‌ی هوش و تیزهوشان می‌تواند، بسیاری از سؤال‌ها و نگرانی‌هایمان درباره‌ی فرزندانمان را برطرف کند.

هوش، تیزهوش و فرضیه‌ی هوش چندگانه:

هوش، از واژه‌ها و مفاهیمی است که ارائه‌ی تعریف واحدی برای آن سال‌ها مورد بحث روانشناسان بوده و با توجه به پیچیدگی‌ای ابعاد وجودی انسان، از جنبه‌های مختلفی تعریف شده است. اگرچه ارائه‌ی تعریف واحدی از هوش، سال‌ها به طول انجامید اما در بیانی ساده و اجمالی می‌توان این چنین بیان داشت که "هوش مجموعه‌ای از توانمندی‌های وجودی هر انسان است که به صورت سازگاری با محیط نمایان می‌شود." ما با هوش به حل مسائل و ارائه‌ی راه‌کارهایی در زندگی و گاهی بروز نوآوری و خلق آثار هنری می‌پردازیم. در سخنوری و ایجاد ارتباطات اجتماعی و همین‌طور برای پاسخ به چهرایی که در ذهن‌مان به دلیل دقت بصری به محیط اطراف رخ می‌دهد، نیز از هوش خود استفاده می‌کنیم. با این تعریف و تفصیل، اصطلاح تیزهوش و نخبه به افرادی اطلاق می‌شود که در توانایی‌های یاد شده، برجستگی بیشتری داشته باشند.

تحقیقاتی که در طی سالیان اخیر درباره‌ی واژه‌ی هوش به عمل آمده سبب پدید آمدن نظریات مختلفی شده است؛ از جمله این که زمانی تصور می‌شد، هوش هر فرد کاملاً ارثی است و تأثیرات محیطی در آن نقشی ندارند، اما با گذشت زمان محققان به این نتیجه رسیدند که در میزان بروز توان هوشی هر فرد، علاوه بر ارث، محیط هم بسیار مؤثر است. هرچند میزان نقش هر کدام قابل تأمل است، اما واقعیت این است که نقش محیط (اعم از خانواده/ مدرسه/ محیط اجتماعی)، علاوه بر آن که می‌تواند نقش مؤثری در بروز استعدادها داشته باشد، به همان اندازه نیز می‌تواند به صورت مهار استعدادهای بالقوه اثر گذار باشد. بدین سبب، لازم است در اظهار نظر توان ذهنی فرزندانمان مراقب باشیم. معیار سنجی آن‌ها را محدود به یک بُعد از هوش مثل هوش ریاضی و منطقی نکنیم. چرا که با فرضیه‌های قابل تأمل امروز و موضوع هوش چندگانه (ریاضی منطقی/ فضایی/ هنری/ جسمی حرکتی/ درون فردی/ اجتماعی و هوش کلامی) چنین برخوردی منطقی نخواهد بود.

نست‌های هوش (I.Q)

بسیاری از اولیا علاقه‌مندند بدانند فرزندشان از نظر هوشی در چه وضعیتی قرار دارد. هرچند بیش از یک قرن از ابداع آزمون‌های هوش می‌گذرد، اما اولین آزمون هوش در سال ۱۹۰۵ میلادی در فرانسه منتشر و به نام بینه - سیمون به طور رسمی به ثبت رسید. آزمون‌های هوش به مرور زمان تکامل یافته و تغییرات عمده‌ای به خصوص در جهت رفع ضعف‌های مربوط به خلاقیت در آن‌ها ایجاد شده است. امروزه آزمون‌های هوش در مراکز آموزشی کشور ما نیز بسیار متداول شده و اصطلاح بهره‌ی هوشی (I.Q) (Intelligence quotient) برای بیش‌تر اولیا و اه‌ای آشنا است. اندازه‌گیری و سنجش هوش با روش‌های مختلفی در کشور ما انجام می‌گیرد، اما باید در نظر داشت که انطباق صحیح آن‌ها با مسائل فرهنگی، اجتماعی و البته میزان مهارت شخص تست‌گیرنده در اعتبار این آزمون‌ها نقش بسیاری دارد.

اصطلاح بهره‌ی هوشی (I.Q.) در واقع حاصل عبارت $\frac{\text{سن عقلی (Mental Age)}}{\text{سن تقویمی (Chronological Age)}} \times 100$ است. در این فرمول عدد ۱۰۰ به‌طور قراردادی برای نشان‌دادن بهره‌ی هوشی در نظر گرفته می‌شود. عدد ۱۰۰ برای کودکی با بهره‌ی هوشی عادی در نظر گرفته شده و بر این اساس، بهره‌ی هوشی کم‌تر از ۱۰۰، به معنای آن است که فرد از گروه سنی خود عقب‌تر و بهره‌ی هوشی بالای ۱۰۰ به معنای بالاتر بودن فرد از نظر هوشی نسبت به گروه سنی خود است. لازم به‌ذکر است، امروزه با توجه به موضوع هوش چندگانه، روانشناسان بر این اعتقادند که هوش انسان، پیچیده‌تر از آن است که بتوان آن را در یک آزمون نود دقیقه‌ای سنجید!

معیارهای تشخیصی تیزهوشان؛

باید توجه داشت که تعداد افراد تیزهوش نسبت به کل جمعیت بشر بسیار اندک است و معمولاً در آمارهای ارائه شده، اختلاف نظرهای زیادی وجود دارد که البته پیچیدگی انسان مهم‌ترین علل این اختلاف نظر است. چنانچه در موارد بسیاری استعدادهایی از بعضی افراد بروز کرده که تصور آن هم به ذهن نمی‌رسیده است. دیگر آن که در دوره‌های مختلف، معیارهای ارزشی متفاوت بوده و همین امر در تعیین و ارائه‌ی معیارهای تشخیصی اثرگذار بوده است. هم‌چنین، موضوع سعی و تلاش و اثر آن در بروز استعدادها و توانمندی‌های بشری را نیز نباید از نظر دور داشت.

هرچند معیارهای بسیاری برای تعیین تیزهوشی ذکر شده است اما از موارد تشخیصی که در حال حاضر در بین روانشناسان مطرح است شش معیار ذیل جایگاه مهم‌تری را در پی داشته است که عبارتند از:

- (۱) بالا بودن هوش عمومی یا توانایی ذهنی عام
- (۲) دارا بودن جوهری مدیریتی
- (۳) علائق هنری (به‌صورت خودجوش)
- (۴) بالا بودن قدرت روان‌تنی (psychomotor)
- (۵) پیشرفته‌ی تحصیلی بودن
- (۶) تفکر خلاق بالا

قابل ذکر است که هرکدام از معیارهای فوق قابل بحث و تأمل بوده که در این پیش‌گفتار جای پرداختن به آن نیست.

هوش هیجانی (EIQ) Emotional Intelligence:

در چند دهه‌ی اخیر بررسی‌هایی بر روی افرادی صورت گرفته که با وجود دارا بودن ضریب هوشی (IQ) بالا در کودکی، در بزرگسالی افراد موفق نبوده‌اند و برعکس؛ افراد موفق بزرگسالی که در کودکی از نظر ضریب هوشی در حد معمولی بوده‌اند. این واقعیت توجه دانشمندان را به‌سوی موضوع مهمی معطوف داشت که «هوش هیجانی» نام گرفت.

وجود هیجانات درونی در انسان، کنترل و عدم کنترل آن‌ها واقعیاتی است که تأثیر آن در شکل‌گیری شخصیت، موفقیت یا عدم موفقیت اجتماعی بسیار نقش‌آفرین است. بدین خاطر امروزه به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت‌های فردی و اجتماعی برای آن اهمیت بسیار زیادی قائل شده‌اند.

واقعیت این است که هیجانات با انسان همراه است و دلیلی بر مهار و یا از بین بردن آن نیست، بلکه مسئول تر «مدیریت» آن‌ها است. بی‌تردید مهار هیجانات باید از درون انسان آن هم به‌وسیله‌ی قدرت «عقل و خرد» صورت گیرد که در این حالت، نقطه‌ی تلاقی عقل و هیجانات، مؤلف پدیده‌ی هوش هیجانی خواهد شد و این پدیده آنقدر با اهمیت است که امروزه نقش آن را در موفقیت‌های فردی و اجتماعی بسیار بیش‌تر از IQ می‌دانند.

در نظر داشته‌باشیم که دوره‌ی کودکی بهترین زمانی است که می‌توان به موضوع هوش هیجانی توجهی خاصی کرد، زیرا این پدیده قابل تقویت و رشد هم هست! بدین علت نقش ما از اولیا در آموزش فرزندان در جهت کنترل هیجانات و بالنتیجه افزایش هوش هیجانی بسیار با اهمیت است.

تیزهوشان و تاریخچه‌ی جهانی آن؛

تیزهوش‌ها همان‌هایی هستند که در طول تاریخ همیشه توجه بسیاری را به خود جلب کرده‌اند. چنانچه کنفوسیوس در چین و افلاطون در یونان به این قشر توجه ویژه‌ای داشته‌اند. افلاطون معتقد بود باید به افراد نخبه فلسفه آموزش داد و مسئولیت‌های حکومتی را به آن‌ها سپرد.

هم‌چنین، توجه به افراد نخبه و سرآمد و شروع جداسازی انجام آموزش‌های ویژه به کودکان تیزهوش به بیش از یک قرن پیش باز می‌گردد. چنانچه براساس مستندات تاریخی، اولین مدرسه‌ی تیزهوشان به‌طور رسمی در اوایل قرن بیستم در آمریکا پایه‌گذاری شد و سپس در دیگر کشورها توسعه یافت.

جالب آن است بدانید، در همان سال‌ها مطالعات و تحقیقات بسیاری در رابطه با عملکرد و میزان تأثیر این افراد انجام گرفت. از جمله در یک پروژه‌ی تحقیقاتی که بررسی ۱۵۰۰ تیزهوش ۱۰ ساله را چهل‌سال پیگیری کرد، نتایج ارزنده‌ی از اثرات این قشر در پیشرفت علم و صنعت و تکنولوژی در کشور آمریکا به‌جای گذاشت و از آن پس همچنان نوع توجه به آن‌ها بسیار ریزبینانه‌تر شد.

لازم است بدانید، عده‌ای پیشرفت آمریکا را تا حد زیادی مرهون تفکر و توجه به همین افراد می‌دانند.

در حال حاضر در بیش‌تر کشورهای پیشرفته، بودجه‌ی خاصی را برای تربیت کودکان نخبه در نظر می‌گیرند.

ایران و استعداد‌های درخشان

در کشور ما تاریخ تأسیس استعداد‌های درخشان به قبل از انقلاب اسلامی برمی‌گردد. آن هم محدود به تهران و سپس مشهد و کرمان. اما بعد از انقلاب، در پی توجه بیش‌تر به همت مسئولان وقت، این مراکز تحت نام "سازمان ملی پرورش استعداد‌های درخشان" (سمپاد) به‌طور کتی گسترش یافت. چنانچه علاوه بر مراکز استان‌ها در بعضی از شهرستان‌ها که دارای شرایط لازم بودند، این مراکز تشکیل گردیده است.

در حال حاضر در کشور ما معدل بالا در پایه‌های تحصیلی چهارم ابتدایی و دوم راهنمایی به‌ترتیب جهت حضور در آزمون ورودی مقاطع راهنمایی و دبیرستان پیش‌شرط لازم در نظر گرفته شده است. نکته‌ی قابل تأمل آن‌که شرایط پذیرش ورود به مراکز سمپاد در ایران، معیار پیشرفته‌ی تحصیلی بودن است! که این جای تأمل دارد، چنان‌چه در معیار پیشرفته‌ی تحصیلی، باید در نظر داشته باشیم که: هرچند بیش‌تر تیزهوش‌ها، پیشرفته‌ی تحصیلی هستند، اما هر پیشرفته‌ی تحصیلی الزاماً تیزهوش نیست!

هر چند حجم بالای متقاضی و ظرفیت محدود این مراکز را در انتخاب این نوع سنجش نباید از نظر دور داشت. همچنین قابل ذکر است متأسفانه در حال حاضر در کشور ما مقطع ابتدایی مراکز استعداد‌های درخشان وجود ندارد.

نکته‌ی قابل تأمل، ...

از موارد مهمی که امروزه در سیستم‌های دین‌آموزشی دنیا در نظر گرفته می‌شود توجه به بُعد "تفکر خلاق" بچه‌هاست. بر این مبنا، سال‌هاست ایجاد آرامش و تنش‌زدایی از بچه‌ها در محیط‌های آموزشی از معیارهای قابل توجه آموزش کودکان سرآمد است. امید است ان‌شاءالله در کشور ما هم این تفکر هر چه بیشتر عملی گردد.

درباره‌ی کتاب حاضر و دروس آزمون‌های استعداد‌های درخشان و مدارس نمونه

کتاب حاضر که توسط جمعی از فرهنگیان آشنا به نیاز دانش‌آموزان این پایه باید آمده حاصل زحمت کسانی است که علاوه بر سرگروه‌ی آموزشی، عهده‌دار اولین دوره‌ی روش تدریس به معلمین پایه‌ی ششم ابتدایی بوده‌اند.

چنان‌چه ملاحظه خواهید نمود مجموعه‌ی دروس ریاضی و هوش، علوم، فارسی، هدیه‌های آسمانی و درس مطالعات اجتماعی، به‌صورت خلاصه‌ی مفاهیم، پرسش و پاسخ‌های تشریحی با هدف آموزش بیشتر آورده شده است که می‌تواند نیاز کلیه‌ی داوطلبان ورود به مراکز سمپاد و مدارس نمونه و برتر را در سطح کشور تأمین نماید.

امید است مجتمع فرهنگی تیزهوشان که به‌عنوان یک مرکز فرهنگی غیردولتی با هدف شناسایی، جذب و آموزش کودکان و نوجوانان سرآمد و نخبه‌ی ایران پایه‌گذاری شده است، بتواند در واحد انتشارات، پاسخگوی نیاز فرزندان گرانمایه‌ی این مرز و بوم باشد.

شاد و سربلند باشید.

دکتر مهدی شاگردی (دکتر شاکری)

تهران - چاپ اول / شهریور ۱۳۹۱

ریاضیات ۷

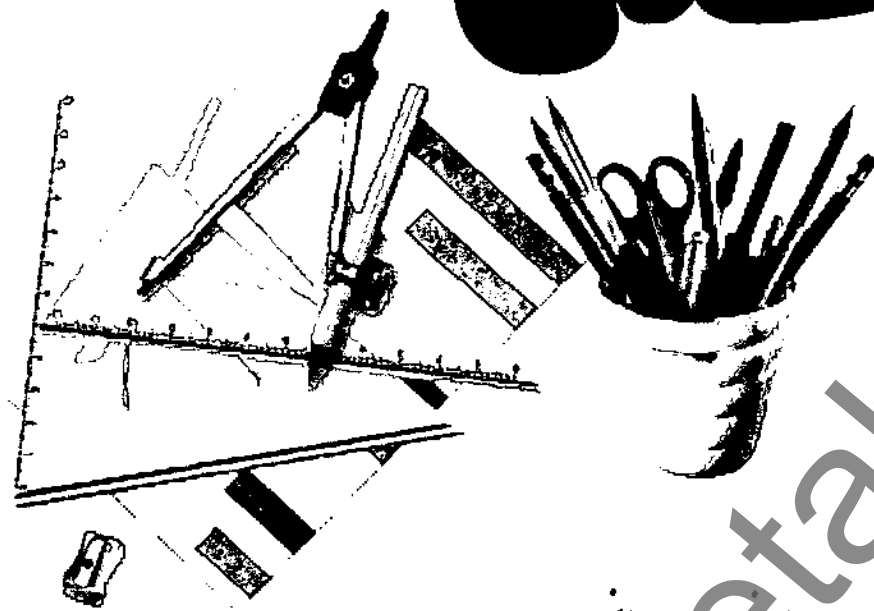
علوم ۱۲۹

فارسی ۲۴۵

هدیه‌ی آسمانی و قرآن ۳۰۷

مطالعات اجتماعی ۳۴۷

ریاضی

دست ریاضی

۸	کسر متعارفی
۲۴	عددهای اعشاری
۴۰	اندازه گیری طول و زاویه
۶۰	عددهای تقریبی
۶۸	نسبت، تناسب و درصد
۸۲	آمار و احتمال
۹۱	اندازه گیری سطح
۱۰۶	مختصات و عددهای صحیح
۱۲۰	سؤالات عمومی

کسر متعارفی

مفاهیم

مفهوم واژه‌ی کسر: کسر جزئی از یک کل است. کسر متعارفی به صورت $\frac{\bigcirc}{\Delta}$ است به شرطی که Δ و $\bigcirc$ دو عدد طبیعی باشند.

مفاهیم مختلف کسر:

۱- مفهوم ناحیه‌ای: قسمت‌بندی یکسان که زیاد از آن استفاده می‌کنیم.

۲- مفهوم مجموعه‌ای: کسری از یک مجموعه مثل چهار منجم ۲۰ تا می‌شود تا.

۳- مفهوم طولی: کسری از مسافت، مثلاً $\frac{2}{5}$ از مسیر ۵۰ کیلومتری را رفته‌ایم، چند کیلومتر باقی‌مانده است؟

۴- مفهوم مساحتی: مساحت را به شکل کسر بیان می‌کنیم. مثال: نصف زمین را گندم کاشته‌اند، $\frac{1}{3}$ باقی‌مانده را جو کاشته‌اند. چه کسری از کل زمین از جو کاشته‌اند؟

۵- مفهوم خارج قسمت: وقتی ۳ واحد کامل را به ۴ قسمت مساوی تقسیم می‌کنیم، مثال: به هر قسمت $\frac{3}{4}$ واحد می‌رسد.

$$3 \div 4 = \frac{3}{4}$$

۶- مفهوم نسبی: نسبت جزء به کل مثل: در مجموعه‌ای ۲ دانش‌آموز دختر و ۳ دانش‌آموز پسر هستند. نسبت دانش‌آموزان دختر به کل دانش‌آموزان $\frac{2}{5}$ است.

اعداد مخلوط:

برای نوشتن یک عدد به صورت عدد مخلوط باید تعداد واحدهای کامل را تشخیص دهیم و کسری از واحد کامل را نیز معین کنیم.

مثال، اگر یک دسته‌ی چهارتایی را یک واحد کامل در نظر بگیریم.

